

ARHIVSKO GRADIVO U KNJIŽNICI MUZIČKE AKADEMIJE: ZBIRKA OSOBNIH FONDOVA

IVANA KLAJZNER

*Knjižnica Muzičke akademije
Sveučilišta u Zagrebu
Trg Republike Hrvatske 12
10 000 ZAGREB*

UDK / UDC: 78:930.25(497.521.2)

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/yq32ohxn69>

Stručni rad / Expert paper

Primljeno / Received: 5. 12. 2022.

Prihvaćeno / Accepted: 16. 3. 2023.

Nacrtak

Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu u svojem fondu čuva osobne fonde ve reproduktivnih umjetnika, skladatelja, dirigentata, glazbenih pedagoga i povjesničara glazbe. Krajem 2020. započelo se s njihovom stručnom obradom, a dosad su u potpunosti obrađena četiri manja fonda: Osobni fond Theo Tabaka, Osobni fond Ivan Pinkava, Osobni fond Petar Dumičić te Osobni fond Zinka Kunc (Milanov). Gradivo iz osobnih fonda iznimno je vrijedno. Stoga je nužno provesti obradu i preostalih fonda kako bi se njihov sadržaj mogao ponuditi korisnicima za potrebe pisanja seminarских, diplomskih i znanstvenih radova te za istraživanje života i djelatnosti

stvaratelja gradiva. Svrha je ovog rada ukazati na značaj i vrijednost osobnih fonda pohranjenih u Knjižnici te donijeti kratak pregled sadržaja onih koji su dosad obrađeni.

Ključne riječi: Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu; arhivsko gradivo; osobni fondovi; sredovanje i opis; Theo Tabaka; Ivan Pinkava; Petar Dumičić; Zinka Kunc (Milanov)

Keywords: Library of the Academy of Music of the University of Zagreb; archival materials; personal papers; archival arrangement and description; Theo Tabaka; Ivan Pinkava; Petar Dumičić; Zinka Kunc (Milanov)

Uvod

Osobni arhivski fondovi predstavljaju iznimno vrijedne, bogate i važne izvore za proučavanje povijesti pojedinaca i područja njihove djelatnost. Za osobni su se fond prije koristili razni termini poput »zbirka«, »privatni spisi«, »rukopisi«, »ostavština«, »privatni arhiv«, »privatna zbirka«, »osobni arhiv« i »osobna zbir-

ka«, a u arhivskoj je praksi naposljetku prevladao termin »osobni fond«.¹ Prema definiciji *Arhivističkog rječnika*, čine ga »dokumenti koje je pojedinac stvorio, prikupio ili primio u sklopu osobnih aktivnosti«.² To je cjelina arhivskoga gradiva nastala djelovanjem jedne osobe, a od trajnog je značenja za povijest svojeg stvaratelja,³ ali i za kulturu i povijest općenito. U pravilu, osobni bi fondovi trebali održavati ukupnost života njihova stvaratelja, no u mnogim se ustanovama⁴ često pohranjuju manji, nepotpuni i fragmentarno sačuvani osobni fondovi ili su razjedjenjeni i njihove se pojedinačne cjeline čuvaju na više mjesta.⁵ Nekoliko takvih manjih i fragmentarno sačuvanih cjelina, ali i većih i cjelovitih osobnih fondova, čuva se i u Knjižnici Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu (u nastavku Knjižnica).

Ako se strogo držimo jednog od temeljnih arhivističkih načela, načela prove-nijencije, tada gradivo svakog pojedinog stvaratelja treba činiti zaseban arhivski fond.⁶ Iako struka nije složna oko toga treba li se uopće svaka takva mala cjelina gradiva sačuvana u jednoj ustanovi (primjerice, jedan svežnjić pisama) voditi kao osobni fond jedne osobe pohranjen u toj ustanovi ili bi se takvo gradivo ipak trebalo uvrstiti u jednu zbirku različitih osoba, Lučić ističe kako za obje solucije postoje valjani argumenti:

»Ako je od neke osobe ostao samo dnevnik, ili svežnjić osobnih dokumenata, ili par pisama – to je ono što je od nje ostalo i kao takvo bi trebalo biti sačuvano. S druge strane to možda ipak vodi nepotrebnom razbijanju na velik broj fondova, što može zavarati, jer se pod zvučnim imenom krije malo toga. Načelno se drži da bi kvantiteta gradiva trebala biti takva da se iz nje može dobiti slika privatnog i javnog života osobe, odnosno barem jedne njezine djelatnosti ili jednog životnog područja.«⁷

Osobni fondovi u Knjižnici Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu

Tijekom godina u Knjižnicu je pristiglo i nekoliko osobnih fondova – nešto je pristiglo uz privatne zbirke knjižnične građe kao legat ili donacija članova obitelji

¹ Usp. Marina ŠTAMBUK-ŠKALIĆ: Vrednovanje arhivskoga gradiva u osobnim arhivskim fondovima, *Arhivski vjesnik*, 38 (1995), 81-82, <<https://hrcak.srce.hr/65454>> (pristup 1. 11. 2022).

² Marta MIHALJEVIĆ – Milica MIHALJEVIĆ – Hrvoje STANČIĆ: Osobna dokumentacija, *Arhivistički rječnik*, mrežno izd., <<https://infoz.ffzg.hr/Stancic/Arhivisticki-rjecnik/#>> (pristup 1. 11. 2022).

³ Stvaratelj je »pravna osoba, obitelj ili pojedinac čijim je djelovanjem gradivo nastalo, prikupljeno i/ili čuvano u obavljanju njihove djelatnosti«. ***: *Mali rječnik arhivske terminologije*, <https://dapa.hr/wp-content/uploads/mali_rjecnik_arhivske_terminologije.pdf> (pristup 1. 11. 2022).

⁴ Osim u državnim arhivima, osobni fondovi često završavaju na pohrani u raznim drugim »ne-arhivskim« ustanovama: ostalim baštinskim ustanovama (knjižnicama i muzejima), znanstveno-na-stavnim ustanovama, istraživačkim centrima, institutima, arhivima vjerskih zajednica i sl.

⁵ Usp. Melina LUČIĆ: *Osobni arhivski fondovi: arhivistički pogled na prikupljanje, obradbu i interpretaciju rukopisnih ostavština u baštinskim institucijama*, Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2014, 113-114.

⁶ Usp. Jozo IVANOVIĆ: *Priručnik iz arhivistike: 1. dio.*, Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2010, 72.

⁷ M. LUČIĆ: *Osobni arhivski fondovi: arhivistički pogled na prikupljanje, obradbu i interpretaciju rukopisnih ostavština u baštinskim institucijama*, 114.

stvaratelja ili kao donacija drugih prethodnih vlasnika tih materijala. Neki su materijali, pak, pronađeni u učionicama profesora (odnosno stvaratelja) nakon njihova odlaska u mirovinu i ondje su se čuvali do trenutka predaje Knjižnici. Budući da se ranijih godina nije vodila sustavna i detaljna evidencija o vremenu i načinu preuzimanja gradiva, za dio fondova pristiglih do 2014. ne može se utvrditi tko ih je točno i kada predao Knjižnici.

Iako je primarna funkcija Knjižnice prikupljanje knjižnične građe za potrebe nastave i pisanje stručnih i znanstvenih radova na temu glazbe, ona prikuplja i drugu građu koja se tematski uklapa u njezin fond, u skladu je s njezinom funkcijom i poslanjem te može poslužiti u iste svrhe. Tako su u njezin fond prihvачeni i osobni fondovi, čime je ostvarena višestruka dobrobit za ustanovu, ali i prethodne vlasnike toga gradiva: Knjižnica je time proširila svoju ponudu, obogatila svoj fond iznimno vrijednim i unikatnim materijalima, osigurala svojim korisnicima dodatne sadržaje za provođenje istraživanja, ali i ponudila potencijalne teme za pisanje seminarских i diplomskih radova. Nadalje, gradivo je time ostalo sačuvano i predano je ustanovi koja mu osigurava bolju i adekvatniju skrb od one koja se može postići čuvanjem kod kuće, u uvjetima u kojima gradivo nije moguće čuvati prema propisanim i standardiziranim uvjetima pohrane. Često su takvi materijali prethodno bili odloženi u podrumima ili na tavanima, u prostorijama s neodgovarajućim mikroklimatskim uvjetima,⁸ i njima se nije ispravno rukovalo, što je uvelike utjecalo na proces njihova propadanja i uzrokovalo dodatna oštećenja.

Do trenutka pisanja ovoga rada (listopad 2022) u Knjižnicu su pristigli osobni fondovi sljedećih stvaratelja:

- Marijana Burića (1913-1979)
- Petra Dumičića (1901-1984)
- Milka Kelemena (1924-2018)
- Zinke Kunc (1906-1989)

⁸ Kako bi se gradivo što duže i bolje očuvalo, trebalo bi se pohraniti u prostoriji s odgovarajućom temperaturom i relativnom vlagom zraka. Visoke temperature u kombinaciji s visokom relativnom vlagom zraka stvaraju pogodne uvjete za kukce i štetocene te pogoduju razvoju pljesni. Temperature ispod 10 °C u kombinaciji s visokom relativnom vlagom također pogoduju razvoju pljesni, dok visoke temperature i niska relativna vлага dovode do isušivanja i krhkosti određenih materijala. Nagle i česte promjene temperature i relativne vlage također su štetne, stoga za pohranu treba osigurati prostoriju sa stabilnom okolinom. Važno je istaknuti da ne postoje univerzalne vrijednosti idealne za pohranu svih vrsta materijala jer različite vrste materijala zahtijevaju različite mikroklimatske uvjete u prostoriji za pohranu, pa tako temperatura i relativna vлага u prostoriji može biti odgovarajuća za jedan predmet, ali štetna za drugi. Primjerice, gradivo na papiru trebalo bi se čuvati na temperaturi 16-20 °C uz relativnu vlagu 45-55 %, dok se za pohranu gradiva na drugim medijima treba pridržavati preporuka proizvođača medija ili nadležnog arhiva. Prostorija za pohranu ne bi smjela biti presuha, pretopla ili prevlažna i svi se parametri moraju održavati unutar odgovarajućih vrijednosti koje osiguravaju da se šteta na materijalima svede na najmanju moguću mjeru. Usto, materijali bi se trebali zaštитiti od ostalih čimbenika koji utječu na proces njihova propadanja, oštećuju ih ili izazivaju štetne kemiske reakcije, poput prašine, čade, plinova zagadivača, jakog izvora svjetlosti itd. Usp. Edward P. ADCOCK: *IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom gradom*, Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003, 27-32.

- Frana Lhotke (1883-1962)
- Ive Lhotka-Kalinskog (1913-1987)
- Vilka Novaka (1865-1918)
- Antuna Petrušića (1935-2022)
- Ivana Pinkave (1912-1986)
- Trude Reich-Ribar (1909-1999)
- Zlatka Stahuljaka (1933-2021)
- Svetislava Stančića (1895-1970)⁹
- Thea Tabake (1928-2001)
- Andrije Tomašeka (1919-2019).

Većina osobnih fondova iz fonda Knjižnice manjeg je opsega i sadrži tek manju cjelinu dokumenata kojom se ne može stići uvid u cijelokupnu djelatnost i život stvaratelja, a istraživanja o mogućim komplementarnim fondovima istih stvaratelja u drugim ustanovama ili u privatnom posjedu tek predstoje i provodit će se tijekom njihove obrade. Gradivo iz većine takvih fondova najčešće se nije sustavno prikupljalo, sređivalo i popisivalo, a među jedinicama nalazimo razne vrste gradiva: osobne dokumente, fotografije, sitni tisak, razne spise, novinske izreske, plakete, razglednice, pisma, gradivo nastalo profesionalnom djelatnošću itd. Samo su tri od navedenih cjelovitiji fondovi velikog opsega, a njihov sadržaj pruža podrobniji uvid u cijelokupnu djelatnost i život stvaratelja: osobni fondovi Svetislava Stančića, Andrije Tomašeka i Antuna Petrušića. Krajem 2020. započelo se s obradom osobnih fondova, a tempo rada uvelike ovisi o raspoloživom vremenu i opsegu ostalih tekućih poslova u Knjižnici te o raspoloživim sredstvima za njihovo opremanje. Svi će se osobni fondovi sustavno obrađivati u knjižničnom sustavu za obradu građe, pa će opće informacije o njima biti vidljive u *online* katalogu, a Knjižnica zainteresiranim korisnicima može ustupiti na zahtjev inventarne popise obrađenoga gradiva koje se može dobiti na uvid u prostoru čitaonice.¹⁰ Dosad su u potpunosti obrađeni osobni fondovi Thea Tabake, Ivana Pinkave, Petra Dumičića i Zinke Kunc, a prije osvrta na njihov sadržaj osvrnut ćemo se na sređivanje i opis osobnih fondova općenito.

Sređivanje i opis osobnih fondova

Sređivanje podrazumijeva organizaciju gradiva iz fonda, njegovu raščlambu na manje cjeline (serije) i utvrđivanje rasporeda jedinica unutar njih. Općenito, pri sređivanju osobnih fondova nužno je slijediti dva osnovna arhivistička načela: na-

⁹ Gradivo iz Osobnog fonda Svetislav Stančićkoj je akademiji poklonila Stančićeva udovica Linda Stančić-Carnelutti 1970. godine, o čemu postoji i popratna dokumentacija, koja se čuva u Knjižnici. Gradivo se čuvalo kao depozit u Hrvatskom glazbenom zavodu, a 2021. predano je Knjižnici Muzičke akademije prema želji darovateljice. Fond nije u potpunosti obrađen, a djelomično ga je popisao Ladislav Šaban. O tome vidi članak Aleksandre Mežnaric Karafin u ovome svesku.

¹⁰ Katalog Knjižnice dostupan je na poveznici <http://muza.zaki.com.hr>.

čelo provenijencije¹¹ i načelo prvobitnog reda.¹² Međutim, njihova dosljedna primjena prilikom sređivanja osobnih fondova često nije moguća – takvo se gradivo često predaje potpuno nesređeno ili tek djelomično sređeno, a uz njega eventualno dolazi i šturi popis. Ako postoji popis gradiva, najprije treba utvrditi tko ga je stavio, tko je organizirao gradivo i prema kojem kriteriju, a potom se donosi odluka o tome hoće li se postojeći raspored sačuvati ili će se uspostaviti novi kojim bi se omogućilo lakše snalaženje u fondu.¹³

Prije nego što se započne sa sređivanjem gradiva, osoba koja ga provodi mora se upoznati sa stvarateljevom detaljnijom biografijom te mora izvršiti osnovni uvid u gradivo i njegov sadržaj. U ovoj bi se fazi trebala izvršiti i analiza povijesti fonda da bi se utvrdilo kako je gradivo došlo u zatečeno stanje. U sljedećem se koraku donosi odluka o konačnom rasporedu jedinica unutar fonda te treba li se zadržati postojeća podjela i organizacija (u slučaju cjelovitih fondova i onih kod kojih je sam stvaratelj ostvario visok stupanj sređenosti) ili je potrebno uspostaviti novu (što je najčešći slučaj kod manjih i fragmentarnih osobnih fondova).

Osim gradiva koje je stvorio stvaratelj, osobni fondovi često sadrže i gradivo koje je stvaratelj prikupio prema vlastitim interesima. Općenito, osobni fondovi mogu sadržavati različite vrste gradiva, a najčešće su to:

- osobni dokumenti (izvodi iz matičnih knjiga rođenih i umrlih, svjedodžbe, indeksi, diplome, osobne iskaznice, dokumenti o imenovanjima i razrješenjima, potvrde o članstvu u nekom društvu...)
- gradivo nastalo profesionalnom i drugom djelatnošću (razni spisi, znanstveni i drugi radovi, notni materijali, skice i koncepti, izvješća o radu, priopćenja, referati...)
- bilješke (koje ne moraju nužno biti povezane s nekom određenom djelatnošću stvaratelja)
- korespondencije (poslovne i privatne)
- dnevnicici, adresari i imenici
- fotografije
- nekonvencionalno gradivo¹⁴

¹¹ Načelo po kojemu se gradivo nastalo djelovanjem različitih stvaratelja ne smije miješati. Gradivo svakog pojedinog stvaratelja treba činiti zaseban arhivski fond. Međutim, ovo se načelo može primjeniti i unutar samog fonda te se odnosi na njegove pojedine cjeline (odnosno serije), a podrazumijeva da se gradivo nastalo obavljanjem jedne djelatnosti stvaratelja u strukturi fonda mora jasno razgraničiti od gradiva nastalog obavljanjem drugih djelatnosti. Usp. M. LUČIĆ: *Osobni arhivski fondovi: arhivistički pogled na prikupljanje, obradbu i interpretaciju rukopisnih ostavština u baštinskim institucijama*, 124.

¹² Ovo načelo nalaže da gradivo mora zadržati onaj poredak koji je uspostavio njegov stvaratelj.

¹³ Usp. Melina LUČIĆ: Arhivističko vrednovanje i obrada osobnih arhivskih fondova književnika, *Informatica museologica*, 38 (2007) 3-4, 110, <<https://hrcak.srce.hr/134637>> (pristup 1. 11. 2022).

¹⁴ Gradivo pohranjeno na mikrofilmu te optičkim, magnetskim i drugim medijima. Za razliku od konvencionalnoga gradiva (tiskovina i rukopisa na papiru), za njegovo je iščitavanje potreban poseban uređaj.

- novinski izresci
- knjižno gradivo
- gradivo druge provenijencije
- nearhivsko gradivo.¹⁵

Za sređivanje osobnih fondova ne postoji neka unaprijed utvrđena shema, a raspored i organizacija jedinica ovisit će o cjelokupnom sadržaju svakog osobnog fonda. Ako je moguće, fond bi se trebao organizirati tako da svaka djelatnost stvaratelja bude dobro predstavljena te da korisnicima struktura fonda bude jasna, logična i pregledna kako bi što lakše mogli locirati tražene jedinice.¹⁶ Potom slijedi opis gradiva te izrada obavijesnih pomagala – sumarnog inventara (koji sadrži opis do razine serije/podserije) ili analitičkog inventara (koji sadrži opis do razine predmeta,¹⁷ a može sadržavati i opis pojedinačnih dokumenata). Opis se vrši u skladu s normom ISAD (G), *Općom međunarodnom normom za opis arhivskog gradiva*, a za osobne se fondove često izrađuju inventari koji se ne mogu definirati ni kao isključivo analitički ni kao isključivo sumarni. Norma ISAD (G) omogućuje da se neke serije opišu analitički, a neke posve sumarno – ovisno o sadržaju fonda, kvaliteti i količini informacija sadržanih u gradivu te raspoloživom vremenu za obradu.¹⁸

Opis se vrši višerazinski, od općeg ka posebnom: najprije se donosi obavijest na razini cjelokupnog fonda, a potom se opisuju njegove hijerarhijski niže cjeline te (u analitičkom inventaru) pojedinačni dokumenti. ISAD (G) donosi ukupno 26 elemenata opisa, a za opis na nižim razinama obvezuje na minimalno pet podataka: treba se navesti identifikacijska oznaka (signatura), naslov, vrijeme nastanka gradiva, razina opisa i količina.¹⁹

Obrađeni osobni fondovi iz Knjižnice

Do trenutka pisanja ovog rada obrađeni su osobni fondovi Thea Tabake, Ivana Pinkave, Petra Dumičića i Zinke Kunc. Radi se o četirima manjim, nepotpunim i fragmentarno sačuvanim osobnim fondovima koji su u Knjižnicu pristigli prije preseljenja u novu zgradu Muzičke akademije u studenome 2014, a točni datumi njihova pristizanja i detalji o njihovoј primopredaji nisu poznati. Svi su fondovi opisani do razine komada (tj. pojedinačnih dokumenata) i za njih su izrađeni ana-

¹⁵ Usp. M. LUČIĆ: *Osobni arhivski fondovi: arhivistički pogled na prikupljanje, obradbu i interpretaciju rukopisnih ostavština u baštinским institucijama*, 136-145.

¹⁶ Usp. *Ibid.*, 127.

¹⁷ Predmet je skup združenih dokumenata koji se odnose na isti sadržaj ili djelatnost.

¹⁸ Usp. M. LUČIĆ: *Osobni arhivski fondovi: arhivistički pogled na prikupljanje, obradbu i interpretaciju rukopisnih ostavština u baštinским institucijama*, 126.

¹⁹ Više o normi ISAD (G) vidi u: MEĐUNARODNO ARHIVSKO VIJEĆE: ISAD (G): opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, 2. izd., Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2001, <[http://arhinet.arhiv.hr/_Download/PDF/ISAD_\(G\)_2_Izd_Hrv.pdf](http://arhinet.arhiv.hr/_Download/PDF/ISAD_(G)_2_Izd_Hrv.pdf)> (pristup 1. 11. 2022.).

litički inventari. Gradivo je prilikom sređivanja očišćeno od prašine i odstranjeni su svi nepripadajući umetci te se uložilo u beskiselinske arhivske košuljice i arhivske kutije koje se čuvaju u spremištu Knjižnice, zaštićenoj i izdvojenoj prostoriji s kontroliranim mikroklimatskim uvjetima.

Osobni fond Theo Tabaka

Theo Tabaka (1928-2001) bio je austrijski flautist koji je od 1951. djelovao u Hrvatskoj. Predavao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 1954-2001,²⁰ bio je solist Zagrebačke filharmonije te osnivač i umjetnički voditelj komornog sastava Collegium musicum Zagreb, osnovanog 1951.

Gradivo iz Osobnog fonda Theo Tabaka²¹ uloženo je u četiri arhivske kutije. Sačuvano gradivo iz fonda ne odražava cijelokupnu djelatnost stvaratelja, fragmentarno je sačuvano, a nastalo je unutar razdoblja 1965-1990. Fond sadrži različite vrste gradiva: programe koncerata, notne materijale, brošure, spise, korespondencije, fotografije i negative, priznanja i plakete, nekonvencionalno gradivo te pojedine druge materijale svrstane u seriju »razno«.

Sačuvano je ukupno 45 (izvornika i prijepisa) programa koncerata Tabakinih ansambala, od kojih otprilike polovica ima naznačenu godinu izvedbe, a datiraju iz razdoblja 1971-1990. Među njima većinom nalazimo programe koncerata ansambla Collegium musicum Zagreb, uz nekoliko primjeraka programa Tabakinih ansambala Musica antiqua i tria Pro musica te Zagrebačke filharmonije. Većina tih koncerata održana je u Zagrebu, a sačuvano je i nekoliko programa koncerata ansambla Collegium musicum Zagreb održanih u inozemstvu (većinom u Španjolskoj, u razdoblju 1984-1990). Sačuvane su i dvije malene brošure tria Pro musica i ansambla Collegium musicum Zagreb, obje bez navedene godine tiska.

Sačuvano je nešto više od jedne arhivske kutije notnih materijala među kojima uglavnom nalazimo rukopisne kajdanke s prijepisima dionica skladbi raznih autora iz razdoblja renesanse. Gradivo nije u cijelosti sačuvano, mnogi su kompleti dionica nepotpuni, a od nekih je sačuvana samo po jedna dionica.

U fondu nalazimo i nedatirani rukopisni koncept »Škole za flautu« s prijepisima pisma izdavaču te popis skladbi naslovljen »Prijedlog nastavnog programa za flautu«, također bez navedene godine nastanka. Serija »korespondencija« sadrži nekoliko pisama upućenih Tabaki: dopisi Ute Schwaba (Deutsches Musikgeschichtliches Archiv) od 23. 8. 1966, Ilse Kindermann-Korthaus (Deutsches Mu-

²⁰ Usp. ***: Na odsjeku su predavali, u: Sanja Kiš Žuvela – Ivan Ćurković (ur.): *100 godina glazbe: učenjem, stvaranjem, istraživanjem...*, Zagreb: Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, 2022, 229, <<https://drma.muza.unizg.hr/islandora/object/muza%3A2922>> (pristup 20. 2. 2023.).

²¹ Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Theo Tabaka, sign. HR-MUZA-1.

sikgeschichtliches Archiv) od 25. 11. 1966. i Dr. Mareka (Oesterreichische Lese-halle) od 15. 6. 1965. te jedan Tabakin dopis upućen gđi Ahlgrimm²² od 14. 11. (godina nije navedena).

Među fotografijama nalazimo ukupno 86 nedatiranih fotografija nastupa Tabakinih ansambala i Tabakine obitelji te 73 negativa fotografija za koje nisu navedeni nikakvi podaci o prikazanim osobama, događanjima koja dokumentiraju i lokacijama snimanja. Sačuvane su i četiri spomen-plakete (reljefne spomen-plakete Muzičkog festivala Slavonija '77., Hrvatskog glazbenog zavoda iz 1977. i Varaž-dinskih baroknih večeri (bez datacije), papirnata spomen-plaketa *Milka Trnina* za 25 godina djelovanja ansambla Collegium musicum Zagreb, s datumom 21. 12. 1979) te jedna zahvalnica Međunarodnog društva *Robert Stolz* upućena Theu Tabaki, s datumom 24. 12. 1981. Od nekonvencionalnog je gradiva sačuvano pet magnetofonskih vrpci kojih godine nastanka nisu poznate, a njihova se ispravnost i sadržaj dosad nisu mogli provjeriti jer djelatnice Knjižnice nisu imale pristup uređajima za njihovu reprodukciju. Uz tri je vrpce naveden njihov sadržaj i imaju zaliđepljene naljepnice sa sljedećim natpisima: 1. »Konzert Collegium / MUO / klassik«,²³ 2. »Mussorgski / Strawinski / span. Musik«,²⁴ i 3. »R. Stolz / Wagner / Papandopulo«.²⁵

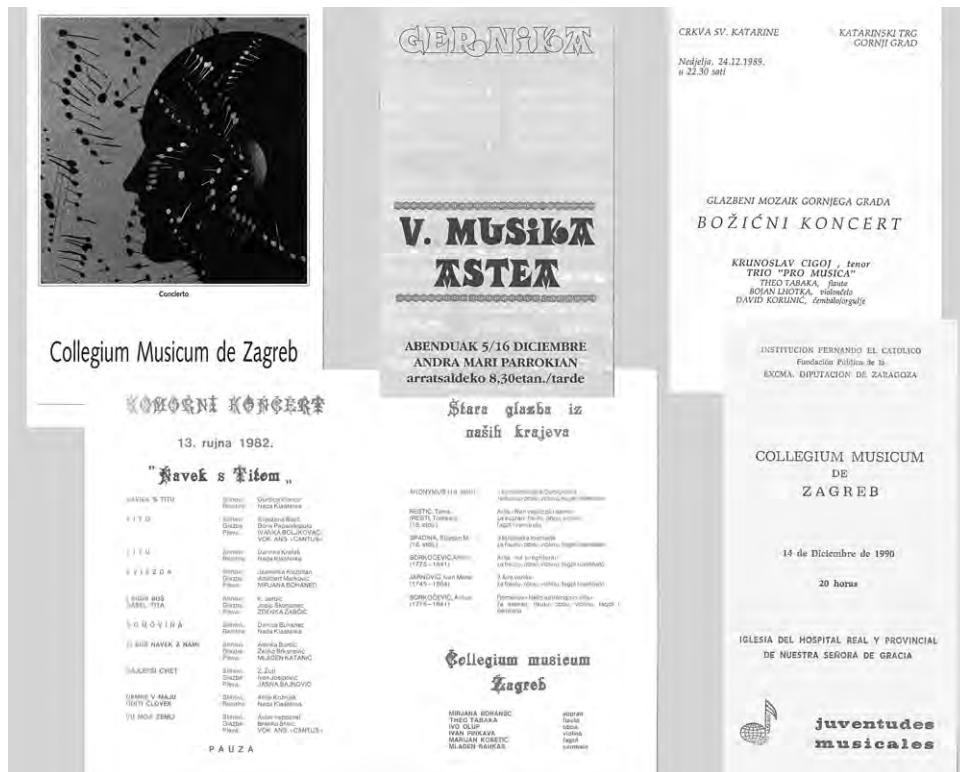
U posljednju je seriju »razno« uvršteno preostalo gradivo koje se tematski i sadržajno nije moglo uklopliti u prethodne kategorije: jedan novinski članak, jedan list s citatima iz kritika koncerata iz razdoblja 1957-1976, ilustracija članova ansambla Collegium musicum Zagreb te listovi s bilješkama o hrvatskim renesansnim i baroknim skladateljima i popisima izvora.

²² Budući da je tekst napisan na njemačkom jeziku i pritom Tabaka gđi Ahlgrimm u prilogu šalje kritike njihova posljednjeg održanog koncerta, vjerojatno se radi o austrijskoj čembalistici Isolde Ahlgrimm, s kojom je Tabaka surađivao. Iako među programima koncerata iz Tabakina osobnog fonda nema sačuvanih programa s njihovih zajedničkih nastupa, podatak o njihovu zajedničkom koncertu pronalazimo u *Pregledu glazbenog života u Zagrebu* od 1. X 1970. – 31. III 1971. iz časopisa *Sveti Cecilija*, u kojem se navodi da su Theo Tabaka i Isolde Ahlgrimm nastupili 12. studenog 1970. u Muzeju za umjetnost i obrt. Usp. M. Š.: Nač glazbeni život: Pregled glazbenog života u Zagrebu od 1. X. 1970. do 31. III. 1971., *Sveti Cecilija*, 41 (1971) 3, 87-89, <<https://hrcak.srce.hr/244612>> (pristup 20. 2. 2023).

²³ Navedeni sadržaj vrpce: »Konzert Collegium (MUO) / L. Mozart / D. v. Dittersdorf / Haydn / Mozart«, Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Theo Tabaka, sign. HR-MUZA-1, kutija 4, magnetofonska vrpca »Konzert Collegium / MUO / Klassik«.

²⁴ Navedeni sadržaj vrpce: »Mussorgski: Nacht auf dem kahlen Berge / Strawinski: Feuervogel (Dir.: I. Strawinski) / spanische Musik«, Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Theo Tabaka, sign. HR-MUZA-1, kutija 4, magnetofonska vrpca »Mussorgski / Strawinski / span. Musik«.

²⁵ Navedeni sadržaj vrpce: »R. Stolz: Die Rosen der Madonna / R. Wagner: Ausschnitte der Ring des Nibelungen / B. Papandopulo: Concerto da camera«, Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Theo Tabaka, sign. HR-MUZA-1, kutija 4, magnetofonska vrpca »R. Stolz / Wagner / Papandopulo«.

Slika 1: Programi koncerata iz Osobnog fonda Theo Tabaka, Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Osobni fond Theo Tabaka, sign. HR-MUZA-1.

Osobni fond Ivan Pinkava

Ivan Pinkava (1912-1986) diplomirao je violinu u klasi Václava Humla 1934. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je kasnije i sam predavao 1940-1973. Osim violine, od 1954. predavao je i violu na novootvorenom studiju.²⁶ Bio je prvi violinist u ansamblu Zagrebačkih solista (1953-1960), koncertni majstor u orkestru Hrvatskog narodnog kazališta, Komornom i Simfonijskom orkestru Radija Zagreb i svirao je u različitim gudačkim kvartetima.²⁷

²⁶ Usp. Jelka VUKOBRATOVIĆ – Ivan ĆURKOVIĆ: VI. odsjek za gudačke instrumente i gitaru, u: Sanja Kiš Žuvela – Ivan Ćurković (ur.): *100 godina glazbe: učenjem, stvaranjem, istraživanjem...*, Zagreb: Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, 2022, 165, <<https://drma.muza.unizg.hr/islandora/object/muza%3A2922>> (pristup 20. 2. 2023).

²⁷ Usp. ***: Ivan Pinkava, *Hrvatska enciklopedija Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža*, mrežno izd., <<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48289>> (pristup 20. 2. 2023).

Gradivo iz Osobnog fonda Ivan Pinkava²⁸ uloženo je u jednu arhivsku kutiju. Ovaj je osobni fond također necjelovit, odnosno ne dokumentira cijelokupnu djelatnost i život stvaratelja, a sadrži nekoliko primjeraka osobnih dokumenata, fotografije i plakete. Gradivo je nastalo u periodu 1917-1984 i u relativno je dobrom stanju.

Serijski osobnih dokumenata sadrži sljedeće gradivo: rodne listove (1917. i 1940), domovnicu (1941), uvjerenje o državljanstvu (1950), rješenje o upisu u matičnu knjigu rođenih i izvod iz matične knjige rođenih (1984), svjedodžbe Gimnazije u Subotici (1925. i 1926), svjedodžbe Srednje muzičke škole Državne muzičke akademije u Zagrebu (1927. i 1928), potvrde o upisu Visoke škole Državne muzičke akademije u Zagrebu (1932. i 1933), indeks i diplomu Visoke škole Državne muzičke akademije u Zagrebu (1934) te 11 rješenja Muzičke akademije u Zagrebu o izboru u nastavno zvanje i osobnom dohotku iz razdoblja 1961-1974.

U fondu se nalaze 42 crno-bijele fotografije različitih formata, među kojima su privatne fotografije i fotografije za osobne isprave. Većina je fotografija nedatirana i bez popratnih opisa, a one datirane nastale su u razdoblju 1934-1950. U fondu još nalazimo i četiri reljefne spomen-plakete (Državne muzičke škole u Subotici iz 1948, Hrvatskoga glazbenog zavoda iz 1977, Muzičke škole *Vatroslav Lisinski* Zagreb iz 1979. te Muzičke akademije u Zagrebu iz 1981) i jednu uokvirenou povelju Saveza udruženja muzičkih pedagoga Jugoslavije, dodijeljenu Ivanu Pinkavi za izuzetne rezultate u unapređivanju i razvoju muzičke pedagogije, s datumom 30. 8. 1976.

Osobni fond Petar Dumičić

Pijanist i skladatelj Petar Dumičić (1901-1984) djelovao je u Zagrebu od 1927. Te je godine osnovao i privatnu glazbenu školu *Lisinski*, u kojoj je i predavao te 1939-1943. vršio funkciju ravnatelja. Kasnije je predavao klavir na Državnoj muzičkoj školi 1941-1951. te na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 1951-1972, a uz nastavnu je djelatnost održavao i koncerne u zemlji i inozemstvu.²⁹

Gradivo iz Osobnog fonda Petar Dumičić³⁰ zapravo čini cjelinu s gradivom iz osobnog fonda istog stvaratelja koje se čuva u Hrvatskom glazbenom zavodu. Ovaj je fond opsegom najmanji, a sadrži sljedeće gradivo: jedan osobni dokument – svjedodžbu Kraljevske realne gimnazije u Zagrebu (1913), sedam crno-bijelih fotografija Petra Dumičića i jedan ručno oslikani portret manjeg formata (s datumom 28. 10. 1962), plakate s najavama koncerata (1946, 1947, 1971), jednu potvrdu

²⁸ Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Ivan Pinkava, sign. HR-MUZA-2.

²⁹ Usp. Ivona AJANOVIĆ-MALINAR: Dumičić, Petar, *Hrvatski biografski leksikon*, mrežno izd., Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1993, <<https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=5415>> (pristup 20. 2. 2023).

³⁰ Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Petar Dumičić, sign. HR-MUZA-3.

Slika 2: Povelja Saveza
udruženja muzičkih
pedagoga Jugoslavije
Ivanu Pinkavi,
Knjižnica Muzičke
akademije Sveučilišta u
Zagrebu, Osobni fond
Ivan Pinkava, sign. HR-
MUZA-2.

o uplati Hrvatskom glazbenom zavodu za kupnju notnih izdanja (1943) i jednu novogodišnju čestitku (s datumom 21. 12. 1984).

Sačuvani su sljedeći plakati:

- koncert Miroslava Šlika i Petra Dumičića održan 1. 6. 1946. u Hrvatskoj čitaonici u Varaždinu (1 primjerak)
- koncert Petra Dumičića održan 23. 10. 1947. u dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda (1 primjerak)
- koncert Petra Dumičića, Vere Grozaj, Mire Flis, Vladimira Kranjčevića, Marijana Bujanića, Ede Pečarića i Orkestra Muzičke škole *Vatroslav Lisinski* Zagreb u povodu proslave 50. godišnjice umjetničko-pedagoškog djelovanja i 70. godišnjice života Petra Dumičića, održan 8. 12. 1971. u Povijesnom muzeju Hrvatske (3 primjerka).

Slika 3: Plakat s najavom koncerta Petara Dumičića, Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Osobni fond Petar Dumičić, sign. HR-MUZA-3.

Osobni fond Zinka Kunc (Milanov)

Zinka Kunc (1906-1989) završila je studij pjevanja 1927. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Marije Kostrenčić. Bila je sopraničica svjetskoga glasa, prvakinja zagrebačke Opere i *primadonna assoluta* njujorškoga Metropolitana, u kojem je nastupila više od 400 puta u periodu 1937-1966. (s prekidom 1947-1951). U početku je nastupala pod prezimenom Vilfan-Kunc (prema prvom suprugu, do 1933), a kasnije Milanov (prema umjetničkom prezimenu njezina drugog supruga Predraga Markovića, odnosno Predraga Milanova) i Kunc te njihovim udvojenim inačicama.³¹

Gradivo iz Osobnog fonda Zinka Kunc (Milanov)³² nastalo je u periodu 1937-1967. i u relativno je dobrom stanju, a među materijalima nalazimo novinske izrseke, fotografije i jedan ručno oslikani portret, biltene i časopise te jednu zahvalnicu. Knjižnica posjeduje tek jednu kutiju materijala iz ostavštine Zinke Kunc, a preostali su materijali iz njezine ostavštine predani Odsjeku za povijest hrvatskog kazališta Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U Knjižnicu je pristigla mala hemeroteka koja broji ukupno 23 novinska izraska zalijepljena na nekoliko listova papira. Većina je sačuvanih novinskih izrezaka iz američkih periodičnih publikacija: *New York Times*, *New York Herald Tribune*, *Musical Courier*, *New York Post*, *New York World-Telegram and The Sun*, *New York Journal-American*, *The Michigan Daily*, *Cleveland News*, *Hrvatski svijet* i *The American Record Guide*, uz nekoliko izrezaka iz domaćih novina *Narodni list* i *Borba*. U svim se člancima spominje Zinka Kunc, sadrže najave koncerata i osvrte na njezine nastupe, a uz članak o koncertu Zinke i Božidara Kunca održanom 11. 10. 1955. u Ann Arboru priložen je i program koncerta.

Uz hemeroteku je pristigao i fotoalbum s 268 crno-bijelih fotografija, među kojima su fotografije izvedbi opernih i drugih djela na kojima je sudjelovala Zinka Kunc te njezini portreti. Fotografije su snimljene u periodu 1939-1955, a pored fotografija s nastupa dopisan je naslov izvedenog djela te datum i mjesto izvedbe. Sačuvane su fotografije s ukupno 24 koncerta na raznim lokacijama, a među njima nalazimo fotografije izvedbi opera *Turandot* u Beogradu 23. 9. 1939, *Norma* u Zagrebu 21. 10. 1939, *Aida* u New Yorku 2. 12. 1939, *Cavalleria rusticana* u Buenos Airesu 12. 7. 1940, Verdijevog *Rekvijema* u New Yorku 23. 11. 1940., *Otella* u Buenos Airesu 1. 6. 1941. itd. Iako su fotografije iz fotoalbuma dobro očuvane, njegove su stranice vrlo krhke i u lošijem su stanju, a korice albuma su se raspadale. Kako bi se zapisane informacije pored fotografija bolje očuvali, stranice su fotoalbuma izdvojene, očišćene i umetnute u prozirne albumske stranice od poliestera i polipro-

³¹ Usp. Marija BARBIERI: Kunc, Zinka (Milanov), *Hrvatski biografski leksikon*, mrežno izd., Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013, <<https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=6985>> (pristup 20. 2. 2023).

³² Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Osobni fond Zinka Kunc (Milanov), sign. HR-MUZA-4.

Slika 4: Stranice fotoalbuma iz Osobnog fonda Zinka Kunc (Milanov). Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Osobni fond Zinka Kunc (Milanov), sign. HR-MUZA-4. Autori fotografija iz fotoalbuma nisu poznati.

pilena. Uz fotoalbum je pristigao i jedan fascikl s 51 fotografijom od kojih su neke datirane, a nastale su 1937-1967. Gotovo su sve fotografije crno-bijele, a među njima ima i obiteljskih, kao i fotografija s nastupa i raznih događanja kojima je Zinka Kunc prisustvovala. Osim fotografija, s materijalima je preuzet i jedan ručno oslikani portret Zinke Kunc s naznačenim datumom i mjestom »Rim, 1955.«, a potpis autora nije čitak.

Sačuvano je i sedam biltena s najavama nadolazećih koncerata sljedećih organizatora: Teatro Colón, Buenos Aires (1941), Symphony Society of San Antonio (1941), Theatro Municipal do Rio de Janeiro (1941), The Town Hall, New York (1953), May Festivala, Ann Arbor (1954) i Metropolitan opera (1954. i 1962). U fondu se nalazi i jedan primjerak publikacije *Bel Canto: The official Journal of the Zinka Milanov Music Club* (vol. 11, 1963), posvećen 25. obljetnici Zinkina djelovanja u Metropolitan operi, te jedna zahvalnica uprave Metropolitan opere iz 1966.

Zaključak

Gradivo iz osobnih fondova sadrži iznimno vrijedne izvore za istraživanje života stvaratelja i područja njihove djelatnosti. Budući da stvaratelji ili prethodni vlasnici nisu sredili većinu gradiva, tijekom sređivanja jedinice su organizirane prema tematskim cjelinama i kronološkim slijedom. Redoslijed ulaganja jedinica zadržan je kod onih koje je prethodno organizirao sam stvaratelj ili prethodni vlasnik, a takav je slučaj bio prisutan samo kod albuma fotografija i hemeroteke Zinke Kunc.

Ovaj članak predstavlja prvi rad posvećen osobnim fondovima u Knjižnici te donosi njihov popis, osvrт na način njihove obrade i sadržaj onih koji su do sada obrađeni. Dosad su obrađena četiri manja fonda, a u planu je obrada i svih preostalih osobnih fondova u vlasništvu Knjižnice. Najviše će vremena za obradu iziskivati oni opsežniji i cjelovitiji osobni fondovi: Svetislava Stančića, Andrije Tomašeka i Antuna Petrušića. Nužno je obraditi sve pristigle osobne fondove kako bi se korisnicima Knjižnice, ali i istraživačima i svim zainteresiranim moglo pružiti sve relevantne informacije o tim fondovima i njihovu sadržaju.

Gradivo iz osobnih fondova uvelike obogaćuje fond Knjižnice, a može poslužiti u razne svrhe: osim potencijalnih tema studentskih seminarskih i diplomskih radova, u njima se mogu pronaći i mnogi zanimljivi i neistraženi podaci za sve zainteresirane istraživače, muzikologe, povjesničare i ljubitelje glazbe.

IZVORI I LITERATURA:

IZVORI:

Knjižnica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb:
Osobni fond Theo Tabaka, sign. HR-MUZA-1.

Kutija 4, magnetofonska vrpca »Konzert Collegium / MUO / Klassik«.

Kutija 4, magnetofonska vrpca »Mussorgski / Strawinski / span. Musik«.

Kutija 4, magnetofonska vrpca »R. Stolz / Wagner / Papandopulo«.

Osobni fond Ivan Pinkava, sign. HR-MUZA-2.

Osobni fond Petar Dumičić, sign. HR-MUZA-3.

Osobni fond Zinka Kunc (Milanov), sign. HR-MUZA-4.

LITERATURA:

***: Ivan Pinkava, *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izd., Leksikografski zavod Miroslav Krleža <<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48289>> (pristup 20. 2. 2023).

***: *Mali rječnik arhivske terminologije*, <https://dapa.hr/wp-content/uploads/mali_rjecnik_arhivske_terminologije.pdf> (pristup 1. 11. 2022).

***: Na odsjeku su predavali, u: Sanja Kiš Žuvela – Ivan Ćurković (ur.): *100 godina glazbe: učenjem, stvaranjem, istraživanjem...*, Zagreb: Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, 2022, 227-229, <<https://drma.muza.unizg.hr/islandora/object/muza%3A2922>> (pristup 20. 2. 2023).

ADCOCK, Edward P.: *IFLA-inu načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom*, Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003.

AJANOVIC-MALINAR, Ivona: Dumičić, Petar, *Hrvatski biografski leksikon*, mrežno izd., Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1993, <<https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=5415>> (pristup 20. 2. 2023).

BARBIERI, Marija: Kunc, Zinka (Milanov), *Hrvatski biografski leksikon*, mrežno izd., Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013, <<https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=6985>> (pristup 20. 2. 2023).

- IVANOVIĆ, Jozo: *Priručnik iz arhivistike: 1. dio*, Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2010.
- LUČIĆ, Melina: Arhivističko vrednovanje i obrada osobnih arhivskih fondova književnika, *Informatica museologica*, 38 (2007) 3-4, 108-112, <<https://hrcak.srce.hr/134637>> (pristup 1. 11. 2022).
- LUČIĆ, Melina: *Osobni arhivski fondovi: arhivistički pogled na prikupljanje, obradbu i interpretaciju rukopisnih ostavština u baštinskim institucijama*, Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2014.
- M. Š.: Naš glazbeni život: Pregled glazbenog života u Zagrebu od 1. X. 1970. do 31. III. 1971., *Šveta Cecilija*, 41 (1971) 3, 87-89, <<https://hrcak.srce.hr/244612>> (pristup 20. 2. 2023).
- MEĐUNARODNO ARHIVSKO VIJEĆE: *ISAD (G): opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva*, 2. izd., Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2001. <[http://arhinet.arhiv.hr/_Download/PDF/ISAD_\(G\)_2_Izd_Hrv.pdf](http://arhinet.arhiv.hr/_Download/PDF/ISAD_(G)_2_Izd_Hrv.pdf)> (pristup 1. 11. 2022).
- MIHALJEVIĆ, Marta – MIHALJEVIĆ, Milica – STANČIĆ, Hrvoje: Osobna dokumentacija, *Arhivistički rječnik*, mrežno izd., <<https://infoz.ffzg.hr/Stancic/Arhivisticki-rjecnik/?#>> (pristup 1. 11. 2022).
- ŠTAMBUK-ŠKALIĆ, Marina: Vrednovanje arhivskoga gradiva u osobnim arhivskim fondovima, *Arhivski vjesnik*, 38 (1995), 81-91, <<https://hrcak.srce.hr/65454>> (pristup 1. 11. 2022).
- VUKOBRAZOVIĆ, Jelka – ĆURKOVIĆ, Ivan: VI. odsjek za gudačke instrumente i gitaru, u: Sanja Kiš Žuvela – Ivan Ćurković (ur.): *100 godina glazbe: učenjem, stvaranjem, istraživanjem...*, Zagreb: Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu, 2022, 162-166, <<https://drma.muza.unizg.hr/islandora/object/muza%3A2922>> (pristup 20. 2. 2023).

Summary

ARCHIVAL MATERIALS IN THE LIBRARY OF THE ACADEMY OF MUSIC OF THE UNIVERSITY OF ZAGREB: THE PERSONAL PAPERS COLLECTION

The Library of the Academy of Music of the University of Zagreb keeps a particularly valuable collection of personal papers – personal documents, manuscripts and other archives created and collected by local musicians, conductors, music teachers and music historians during the performance of their duties. In many cases, those materials came into the Library's possession as a part of private donations and legacies. Recently, the librarians at the Library of the Academy of Music have started to arrange and describe those materials according to the principles of archival arrangement and description, and so far the personal papers of Theo Tabaka, Ivan Pinkava, Petar Dumićić and Zinka Kunc (Milanov) have been processed. The purpose of this paper is to point out the significance and value of such materials and to provide a brief overview of the contents of the personal papers processed so far.